

รูปแบบการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมผ่านโซเชียลมีเดียอย่างยั่งยืน:

ศึกษาเฉพาะอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

Sustainable Access to the Justice System Through Social Media:

A Specific Study of Phibun Mangsahan District Ubon Ratchathani Province

มานัส สมสวย¹

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000, ประเทศไทย
อีเมลติดต่อ: manat0849296562@gmail.com

Manat Somsuay²

Faculty of Law, Ubon Ratchathani Rajabhat University
2 Nai Mueang, Mueang, Ubon Ratchathani 34000, Thailand
Email: manat0849296562@gmail.com

Received: August 15, 2021 Revised: November 3, 2021 Accepted: November 10, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโปรแกรมโซเชียลมีเดียที่ประชาชนในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานีเข้าถึงมากที่สุดและเพื่อศึกษารูปแบบการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมผ่านโซเชียลมีเดียอย่างยั่งยืนโดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนอำเภอพิบูลมังสาหาร ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 399 คน

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมไทย คือ ประชาชนไม่ทราบถึงสิทธิของตนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างทั่วถึง โดยที่ประชาชนทั่วไปยังไม่รับรู้ ไม่เข้าใจในขั้นตอนวิธีการ กฎ ระเบียบ และบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งถ้าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมายต่าง ๆ แล้ว ปัญหาเรื่องการกระทำที่ลิดรอนสิทธิของประชาชนคงจะลดลงบ้าง แม้ว่าในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานมีนโยบายที่ให้ความรู้กฎหมายให้แก่ประชาชน ดังจะเห็นได้จากการที่หน่วยงานของรัฐเข้ามาให้ความรู้กับประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแจกแผ่นพับ การจัดโครงการให้ความรู้ทั้งบรรยาย เสวนา และอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดบูธประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ต่าง ๆ ผ่านสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ จัดทำเป็นแอปพลิเคชัน สื่อออนไลน์ ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่า ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารผ่านทางโซเชียลมีเดีย ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ด้วยความสะดวกเร็ว จึงควรมีการศึกษารูปแบบโดยเฉพาะในหน่วยงานของรัฐที่ให้

¹ อาจารย์.

² Lecturer.

ความรู้กับประชาชนในการเข้าถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรมได้ดีที่สุด ดังนั้น จึงควรศึกษาโปรแกรมโซเชียลมีเดียที่ประชาชนเข้าถึงมากที่สุดคือ เฟซบุ๊ก (Facebook) และไลน์ (Line) ซึ่งเป็นรูปแบบในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างยั่งยืนโดยผ่านการใช้งานทางโซเชียลมีเดีย

คำสำคัญ: รูปแบบ; กระบวนการยุติธรรม; โซเชียลมีเดีย; อำเภอพิบูลมังสาหาร; จังหวัดอุบลราชธานี

Abstract

This article aims to study social media programs with easiest accessibility for residents in Phibun Mangsahan District of Ubon Ratchathani Province as well as forms of sustainable justice system accessible through social media. The data is based on a survey research. Sample population is 399 residents in Phibun Mangsahan District.

Results show that one major problem of Thai justice system is the general public's unawareness of their own right of access to justice system. Moreover, they do not understand the procedure, methodology, rules, regulations and duties of public officials in justice system. If the general public has better understanding of related laws, the problems of public right violations will decrease. Nowadays many public agencies have adopted an important policy of disseminating legal knowledge and promoting awareness among general public. The policy has been transcribed into multiple projects; leaflet distribution, lectures, seminar and workshops, information booth organization at different venues. Public awareness promotion is conducted via TV, radio, applications and online media. In my opinion, communication via social media provides an easy and swift access to justice system for the general public. Therefore, there should be a study of specific form of communication that can help public agencies disseminate useful information. Consequently, the general public can acquire better access to justice system rights. In conclusion, there should be a study of social media programs with the highest accessibility among the general public; Facebook and Line. Both of them are sustainable forms of access to justice systems via social media.

Keywords: Forms; Justice System; Social Media; Phibun Mangsahan District; Ubon Ratchathani Province

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสแนวความคิดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Access to Justice) ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นการปฏิรูปกฎหมายว่าเป็นการพิจารณาความแฟ้งจากเอกชนนิยมมาสู่แนวความคิดแบบสวัสดิการสังคมซึ่งมองว่ารัฐมีภาระในการดูแลสวัสดิการของประชาชน และสิทธิที่สำคัญประการหนึ่งของประชาชนคือ สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการศาล ตลอดจนถึงการให้รัฐมีหน้าที่ทำให้ศาลเป็นองค์กรที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่าง

แท้จริง ทำให้เกิดการปฏิรูปทางด้านวิธีพิจารณาความเพื่อให้เกิดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวก
ง่าย ประหยัดค่าใช้จ่ายและทั่วถึงมากขึ้นในหลายรูปแบบ สิทธิมนุษยชนในประเทศต่าง ๆ ในระดับสากลทั่วโลก
ได้รับการยอมรับว่าเป็นผลจากการกำเนิดขององค์การสหประชาชาติในปี ค.ศ. 1945³ โดยนับแต่ได้มีกฎบัตร
การก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ ค.ศ. 1945 แล้ว องค์การนี้ได้มีการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
ค.ศ. 1948 (Universal Declaration of Human Rights 1948) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง
และการเมือง ค.ศ. 1966 (UN International Covenant on Civil and Political Rights 1966) กติกา
ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กฎหมาย (UN International Covenant
on Economic Social and Cultural Rights) เอกสารต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติดังกล่าวเป็นผลงาน
อันเกี่ยวข้องกับการผลักดันกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่สำคัญ โดยเฉพาะเอกสาร 3 ฉบับดังกล่าว
ถือว่าเป็น “บทบัญญัติระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิ (International Bill of Rights) สารระสำคัญของปฏิญญาสากล
ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จำนวน 30 ข้อ นั้น จะจำแนกออกเป็น 2 ประเภทที่สำคัญคือ สิทธิของพลเมืองและการเมือง
(Civil and Political Rights) ได้แก่ สิทธิต่าง ๆ ที่ปรากฏในปฏิญญาสากลฯ ตั้งแต่ต้นจนถึง ข้อ 21 และสิทธิ
ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economic, Social and Cultural Rights) ได้แก่ สิทธิต่าง ๆ ที่ปรากฏ
ในปฏิญญาสากลฯ ตั้งแต่ข้อ 22 ถึงข้อ 28⁴ สำหรับตัวปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเอง ก็จะมีการให้หลัก
ประกันแก่สิทธิต่าง ๆ ที่สำคัญ 4 ประการ คือ สิทธิส่วนบุคคล (Personal Rights), สิทธิของปัจเจกชนในความ
สัมพันธ์กับกลุ่มสังคมที่เขามีส่วนร่วม, อิสรภาพของพลเมืองทางการเมือง และสิทธิที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม⁵

สำหรับประเทศไทยเองก็ได้ลงนามและให้สัตยาบันแก่เอกสารสำคัญทั้ง 3 ฉบับ ขององค์การ
สหประชาชาติ ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของหลักการต่าง ๆ ที่กำหนดในเอกสาร
สำคัญดังกล่าว มิเช่นนั้นประเทศไทยจะถือว่าผิดพันธกรณีในทางระหว่างประเทศ ทั้งนี้ โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งตกเป็นผู้ต้องหา⁶ จำเลย ผู้เสียหาย
หรือพยานในคดีอาญา โดยเฉพาะหลักประกันที่จะไม่ได้รับการปฏิบัติที่เป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบจากเจ้าหน้าที่
ของรัฐซึ่งสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศดังกล่าวมาแล้ว⁷

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1. เพื่อศึกษาโปรแกรมโซเซียลมีเดียที่ประชาชนในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี
เข้าถึงมากที่สุด

1.2.2. เพื่อศึกษารูปแบบการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมผ่านโซเซียลมีเดียอย่างยั่งยืน

³ Wikoon Krongyut, *Human Rights and Social*, 2nd ed. (Bangkok: Duentula, 2008), 3. [In Thai]

⁴ Kanueng Raechai, *Criminal Procedure Law* (Bangkok: Thammasat University Press, 2006), 19-22. [In Thai]

⁵ UN International Covenant on Civil and Political Rights 1966, Article 22-28.

⁶ Kanit Na Nakorn, *Criminal Law* (Bangkok: Winyuchon, 2002), 30. [In Thai]

⁷ Kunlapon Polawan, *Eligible Inmates, Documentation of Teaching Law on Corrections* (Bangkok: The Office of the University Press Sukhothai Thammathirat Open University Press, 1996), 72. [In Thai]

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บแบบสอบถามทั่วไปจากประชาชนอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ว่าโปรแกรมโซเชียลมีเดียที่ประชาชนในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานีเข้าถึงมากที่สุด และศึกษารูปแบบการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมผ่านโซเชียลมีเดียอย่างยั่งยืน⁸

1) กลุ่มประชากร

ประชาชนในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

2) ตัวแปรที่ศึกษา

2.1) เพศ อายุ การศึกษา

2.2) ตัวแปรตามได้แก่ รูปแบบที่ประชาชนเข้าถึงในการให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน

3) พื้นที่ดำเนินการศึกษา อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

1.4 ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษารูปแบบด้านต่าง ๆ ในการให้ความรู้ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ทั้งยังนำมาวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงการให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาข้อมูลในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีโดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล⁹

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชาชนในอำเภอพิบูลมังสาหาร ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น กล่าวคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้ คือ

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชน จำนวน 129,605 คน ซึ่งหาได้จากสูตรของ Yamane ซึ่งสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 129,605 คน สามารถสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้¹⁰

⁸ Manat Somsuay, *Sustainable Access to Justice Through Social Media: A Study Only in Phibun Mangsahan District Ubon Ratchathani Province* (Research Report) (Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani Rajabhat University, 2021), 40-41. [In Thai]

⁹ Ibid, 42.

¹⁰ Jaran Kosananun, *Human Rights Without Frontiers: Philosophy Law and Social Reality* (Bangkok: Nititham, 2002), 13. [In Thai]

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \text{ คน}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่างหรือขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด

e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างนี้ ในที่นี้จำกัดเท่ากับ ± 0.05 ภายใต้อัตราความเชื่อมั่น 95 %

แทนค่าสูตร ดังนี้

$N =$ ประชากรทั้งหมดในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 129,605 คน

$$\text{แทนค่าสูตร } n = \frac{129,605}{1 + 129,605(0.05)^2}$$

เพราะฉะนั้นจึงสุ่มตัวอย่างประชากรทั้งอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจำนวน 400 คน¹¹

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามรูปแบบการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมผ่านโซเชียลมีเดียของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลตัวบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำบล อำเภอ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมผ่านโซเชียลมีเดีย¹²

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้เขียนได้เก็บรวบรวมข้อมูลโปรแกรมโซเชียลมีเดียที่ประชาชนในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานีเข้าถึงมากที่สุด และนำแบบสอบถามไปถึงผู้ตอบเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้เขียนได้กำหนดวันเวลาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และนัดเวลาดังพื้นที่วิจัย

¹¹ Manat Somsuay, *Sustainable Access to Justice Through Social Media: A Study Only in Phibun Mangsahan District Ubon Ratchathani Province* (Research Report), 44. [In Thai]

¹² *ibid*, 45. [In Thai]

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เขียนนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วลงพื้นที่ เพื่อเก็บข้อมูลจากประชาชนในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยอธิบายแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทราบและตอบข้อซักถามพร้อมรอรับแบบสอบถามคืน

ขั้นตอนที่ 3 ทำการรวบรวมตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้กลับมาให้ได้ตามตัวอย่างที่ต้องการเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล¹³

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รวบรวมข้อมูลตามที่ได้ลงพื้นที่ได้ทำการสำรวจแบบสอบถามว่าแต่ละชุดครบถ้วนสมบูรณ์ทุกชุดหรือไม่ เมื่อตรวจสอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว จึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละของแต่ละประเด็น (Statistical Package for the Social – SPSS Statistics 17.0)

1) เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามโปรแกรมโซเชียลมีเดียที่ประชาชนในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

2) ผู้เขียนใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ

2.1 ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปร ได้แก่ กระทรวง พื้นที่เป้าหมายที่ให้ความรู้ จำนวนครั้งที่ให้ความรู้

2.2 ค่าสถิติเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์รูปแบบการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมผ่านโซเชียลมีเดียอย่างยั่งยืน¹⁴

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบถึงโปรแกรมโซเชียลมีเดียที่ประชาชนในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี เข้าถึงมากที่สุด

1.5.2 ทราบถึงรูปแบบการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมผ่านโซเชียลมีเดียอย่างยั่งยืน

2. ผลการวิจัย

2.1 ผลการเข้าถึงข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียมากที่สุดทางกระบวนการยุติธรรม

ในการเข้าถึงข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียมากที่สุดทางกระบวนการยุติธรรม พบว่า ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียได้หลายทาง เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook), ไลน์ (Line), ยูทูบ (Youtube), อินสตาแกรม (Instagram), ทวิตเตอร์ (Twitter) และ วอตส์แอปป์ (WhatsApp) ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลของประชาชนในเขตอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานีที่ประชาชนเข้าถึงมากที่สุด ได้แก่ ยูทูบ (Youtube) มากที่สุด 378 คน, รองลงมาคือ เฟสบุ๊ก (Facebook) 347 คน, ไลน์ (Line) 329 คน, อินสตาแกรม (Instagram) 45 คน, ทวิตเตอร์ (Twitter) 21 คน, และวอตส์แอปป์ (WhatsApp) 9 คน ตามลำดับ¹⁵

¹³ Ibid, 46. [In Thai]

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid, 48. [In Thai]

2.2 ผลการเข้าถึงข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียมากที่สุดเพื่อความบันเทิง

ในการเข้าถึงข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียมากที่สุดเพื่อความบันเทิง พบว่า ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียผ่านยูทูป (Youtube) เป็นช่องทางที่มากที่สุด แต่เป็นการเข้าถึงเพื่อการฟังเพลง ดูหนัง และดูข่าว ไม่ใช่เป็นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทั่วไป แต่เป็นไปในลักษณะเพื่อความบันเทิง ผ่อนคลายมากกว่าการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

2.3 ผลการเข้าถึงข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียมากที่สุดอย่างยั่งยืน

ในการเข้าถึงข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียมากที่สุดอย่างยั่งยืน พบว่า ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดียผ่านเฟสบุ๊ก (Facebook) และ ไลน์ (Line) เป็นโซเชียลมีเดียที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลมากเป็นอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ ซึ่งถ้ามีการให้ความรู้ทางกฎหมายผ่านทาง เฟสบุ๊ก (Facebook) และ ไลน์ (Line) ประชาชนจะสามารถเข้าถึงได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากเฟสบุ๊ก (Facebook) ประชาชนเข้าถึงได้มากถึง 347 คน และ ไลน์ (Line) 329 คน เป็นแอปพลิเคชันที่เข้าถึงมากในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร¹⁶

3. สรุปผล และข้อเสนอแนะ

3.1 สรุปผล

จากการศึกษาวิจัย ผู้เขียนได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและมีการอภิปรายผล โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามรูปแบบการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมผ่านโซเชียลมีเดียอย่างยั่งยืน จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ตามประเภทต่าง ๆ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 77 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 23 ซึ่งการเก็บข้อมูลส่วนใหญ่มาจากบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในประชุมหน่วยงานปกครองระดับอำเภอของอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยจะเห็นว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างเพศชายจะมากกว่าประมาณ 3 เท่าของเพศหญิง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างผู้นำชุมชนจะเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง

3.1.2 บุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นประชาชนมีอายุ 51 - 60 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54, รองลงมา มีช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.25, ช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.25, ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.25 และอายุระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.25 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะผู้ที่มีอายุ 51 - 60 ปี เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นำชุมชนที่มีอายุค่อนข้างสูง รองลงมา ก็จะเป็นกลุ่มช่วงอายุ 41 - 50 ปี โดยทั้งสองกลุ่มนี้จะเป็นผู้นำชุมชนเยอะ และกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดจะเป็นกลุ่มอายุ 21 - 30 ปี เนื่องจากผู้นำชุมชนที่มีอายุน้อยจะยังมีไม่เยอะ

3.1.3 ประชาชนเข้าถึงโซเชียลทางยูทูป (Youtube) มากที่สุด 378 คน รองลงมาคือ เฟสบุ๊ก (Facebook) 347 คน, ไลน์ (Line) 329 คน, อินสตาแกรม (Instagram) 45 คน, ทวิตเตอร์ (Twitter) 21 คน, และวอตส์แอปป์ (WhatsApp) 9 คน ตามลำดับ จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเข้าถึงโซเชียลทางยูทูป (Youtube) มากที่สุด เนื่องจากเป็นแอปพลิเคชันที่สามารถดูหนัง ฟังเพลง ดูข่าวได้ทั้งดูแบบถ่ายทอดสด

¹⁶ Ibid, 49. [In Thai]

และดูย้อนหลังได้ โดยแอปพลิเคชันยูทูป (Youtube) ประชาชนจะสามารถใช้งานได้หลากหลาย และครอบคลุมทุกกลุ่มอายุ ซึ่งตรงกับรายงานข้อมูลสถิติสำคัญของพฤติกรรมกรออนไลน์ของคนไทย (Thailand Digital Stat 2021)¹⁷ ได้ระบุว่า โซเชียลมีเดียแพลตฟอร์มที่คนไทยใช้งานมากที่สุดในปี 2021 (อ้างอิงจากคนไทยอายุ 16 -64 ปี) อันดับหนึ่ง ได้แก่ แอปพลิเคชันยูทูป (Youtube) คิดเป็น 94.2 เปอร์เซ็นต์ ส่วนอันดับสอง ได้แก่ เฟสบุ๊ก (Facebook) คิดเป็น 93.3 เปอร์เซ็นต์ โดยสถิติจำนวนผู้ใช้เฟสบุ๊ก (Facebook) ในประเทศไทยปี 2020 - 2021 มีผู้ใช้เฟสบุ๊ก (Facebook) ในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเล็กน้อย อยู่ที่ 51 ล้านคน ซึ่งสัดส่วนมีผู้หญิงใช้งานมากกว่าผู้ชายเล็กน้อย ส่วนด้วยอันดับสาม ได้แก่ ไลน์ (Line) คิดเป็น 86.2 เปอร์เซ็นต์ อันดับสี่ ได้แก่ เฟสบุ๊ก แมสเซนเจอร์ (Facebook Messenger) คิดเป็น 77.1 เปอร์เซ็นต์ อันดับห้า ได้แก่ อินสตาแกรม (Instagram) คิดเป็น 64.2 เปอร์เซ็นต์ โดยในต้นปี 2021 มีคนไทยใช้งาน อินสตาแกรม (Instagram) กว่า 16 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 1 ล้านคน หรือคิดเป็น 6.7 เปอร์เซ็นต์ และมีสัดส่วนของเพศหญิงมากกว่าเพศชายอย่างเห็นได้ชัด

จากการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเข้าถึงกฎหมายผ่านโซเชียลรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายที่สุด คือ ยูทูป (Youtube), เฟสบุ๊ก (Facebook) และไลน์ (Line) เป็นโซเชียลมีเดียที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลมากที่สุด โดยการศึกษาพบว่า แอปพลิเคชันที่กลุ่มตัวอย่างเข้าถึงในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม คือ เฟสบุ๊ก (Facebook) และ ไลน์ (Line)

3.2 ข้อเสนอแนะ

3.2.1 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

- 1) เห็นควรมีแอปพลิเคชันเกี่ยวกับกฎหมายโดยตรงเพื่อให้ความรู้กับประชาชน
- 2) หน่วยงานของรัฐควรให้ความสำคัญในการให้ความรู้ทางกฎหมายผ่านโซเชียลมีเดีย เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงอย่างยั่งยืน

3.2.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

- 1) เห็นควรมีการศึกษาเปรียบเทียบอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- 2) สร้างแอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับกฎหมายที่เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี

¹⁷ Tonkit Siririn, "Platform Social Media in Thailand 2021," last modified 2021, accessed August 14, 2021, https://www.tonkit360.com/82948?fbclid=IwAR2MgN2Pvkbb8PbFJOVgmT0uGANwE_L24-zJaAvxeSKFdfV-BWIDteHL24c/ [In Thai]

References

- Jaran Kosananun. *Human Rights without Frontiers: Philosophy Law and Social Reality*. Bangkok: Nititham, 2002. [In Thai]
- Kanit Na Nakorn. *Criminal Law*. Bangkok: Winyuchon, 2002. [In Thai]
- Kanit Na Nakorn. *Criminal Procedure Law*. 6th ed. Bangkok: Winyuchon, 2003. [In Thai]
- Kanueng Raechai. *Criminal Procedure Law*. Bangkok: Thammasat University Press, 2006. [In Thai]
- Kunlapon Polawan. *Eligible Inmates, Documentation of Teaching Law on Corrections*. Bangkok: The Office of the University Press Sukhothai Thammathirat Open University Press, 1996. [In Thai]
- Manat Somsuay. *Sustainable Access to Justice Through Social Media: A Study Only in Phibun Mangsahan District Ubon Ratchathani Province* (Research Report) Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani Rajabhat University, 2021. [In Thai]
- Tonkit Siririn. "Platform Social Media in Thailand 2021." Last modified 2021. Accessed August 14, 2021, https://www.tonkit360.com/82948?fbclid=IwAR2MgN2Pvkbh8PbFJOVgmT0UGANwE_L24-zJaAvxeSKFdfV-BWIDteHL24c/ [In Thai]
- Wikoon Krongyut. *Human Rights and Social*. 2nd ed. Bangkok: Duentula, 2008. [In Thai]